

HFS

Nätverket Hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Verksamhetsberättelse

för

Nätverket Hälsofrämjande Hälso- och sjukvård

2024

Innehåll

Presidieutskottet (PU) har ordet	3
Om Nätverket.....	4
Perspektiv	4
Styr- och ledningsperspektivet.....	4
Patientperspektivet	4
Befolkningsperspektivet.....	4
Medarbetarperspektivet.....	4
Nätverkets verksamhetsidé 2024	5
Nätverkets vision 2024.....	5
Aktiviteter i nätverket 2024	5
Fokusområden 2024	6

Presidieutskottet (PU) har ordet

Från oss alla till era alla – tack för ert engagemang under 2024 och för ytterligare ett år av utveckling, samarbete och framsteg mot en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Det är tankar och inspel från er i regionerna som utgör grunden för HFS-nätverkets arbete med att sprida kunskap, inspirera och påverka. Tillsammans bygger vi vårt nätverk!

Det är lätt att som nätverk fastna i levnadsvanefrågorna som alltid debatteras, även ett år som detta när Socialstyrelsen publicerat nya riktlinjer "Vård vid ohälsosamma levnadsvanor". Men samtidigt blir det allt tydligare att vi som nätverk vill (och behöver) ha den bredd som HFS-nätverket är tänkt att ha. Samverkansarenan och kraften i att driva frågorna brett är gynnsamt när vi siktar mot en hälso- och sjukvård som genomsyras av ett hälsofrämjande förhållningssätt.

Våra tolv temagrupper tydliggör de frågor som nätverket aktivt arbetar med samt bidrar med idéer och ofta även föreläsare till våra populära digitimmar. Under 2024 har seminarierna gett oss kunskap och inspiration inom områden som alkohol, suicidprevention, förutsättningar för rörelseglädje, patientmedverkan inom ledning och styrning, friskfaktorer på arbetsplatsen, konditionens roll för hälsan, ett hållbart arbetsliv hälsofrämjande ledarskap, personligt stöd för levnadsvaneförändring, personcentrerad vård och hälsokommunikation. Ja, man blir ju stolt över hur kunskap, erfarenhet och chans till dialog tillgängliggörs på detta sätt. Tack för era bidrag!

Även detta år framgår det tydligt att arbetet för en hälsofrämjande hälso- och sjukvård kräver ännu mer uthållighet och långsiktighet. Den hälsovinst som uppnås och den sjukvård som "inte uppstår" är svår att uppmärksamma och mäta på kort sikt, och det är lätt att hälso- och sjukvårdens resurser tillåts "ätas upp" av den händelsestyrda sjukvården. I tider när ekonomi och prioriteringar diskuteras mer än någonsin så gäller det att stanna upp och tillsammans diskutera möjligheter framåt, precis så som vi gör i vårt nätverk. För vem finns vi till för? Hur kan vi bli bättre tillsammans? Vem kan vi kroka arm med? Ibland när vi möter motstånd behöver vi helt enkelt börja med frågan – vad är vi överens om? Låt detta bli enighetens plattform som vi sedan bygger vidare på i den takt som förutsättningarna tillåter.

Under 2024 har vårt arbete i nätverket även spridits internationellt via HPH-kongressen i Hiroshima, Japan, där Ralph Harlid även förtjänstfullt fick dela scen med årets mottagare av Nobels fredspris - en organisation med överlevare från Hiroshima och Nagasaki som kämpar för en kärnvapenfri värld.

Ett särskilt tack från presidieutskottet till vår nationella koordinator och HFS-sekretariatet som så föredömligt ansvarar för verkställande av beslut, planering och genomförande av möten, och stödjer såväl implementering av en hälsofrämjande hälso- och sjukvård som oss alla i vårt gemensamma HFS-arbete! Ni är bäst!!!

Vi ser vi fram mot fortsatt HFS-arbete 2025 - för de vi finns till för. Och vi välkomnar vår nya nationella koordinator till vårt fantastiska nätverk. Vi gör skillnad!

Annika Nordin-Johansson, *PU:s ordförande*, Region Västerbotten

Carina Svärd, Region Blekinge

Malin Skogström, Region Skåne

Maria Elgstrand, Region Östergötland

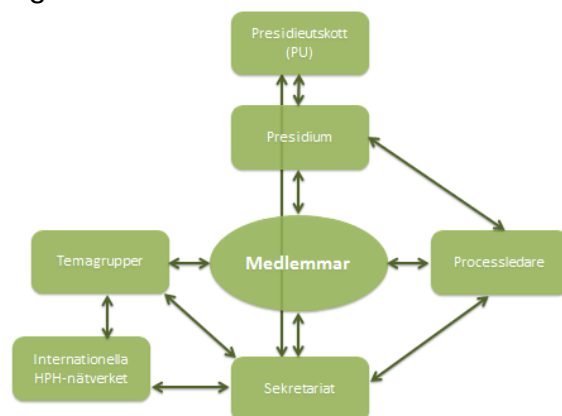
Mikaela Odemyr, patient-/närstående-representant

Clas-Göran Classon, patient-/närstående-representant

Om Nätverket

Det svenska nätverket för hälsofrämjande hälso- och sjukvård (HFS) är en del av det internationella nätverket Health Promoting Hospitals and Health Services, HPH. HFS-nätverket består idag av 20 regioner. Den löpande verksamheten i nätverket koordineras av ett sekretariat som leds av en nationell koordinators. I den löpande verksamheten ute i medlemsorganisationerna fungerar HFS-processledarna som lokala koordinators för det hälsofrämjande arbetet. Nätverket organiserar tolv temagrupper som bedriver utvecklingsarbete inom sina respektive områden. Nedan illustreras nätverkets organisation.

Perspektiv

HFS-nätverket verkar inom fyra perspektiv. Under 2024 var följande frågor aktuella.

Styr- och ledningsperspektivet

- Uppdrag – uppföljning
- Självevaluering av hälsofrämjande hälso- och sjukvård
- Hälsovetenskaplig organisation

Patientperspektivet

- Jämlik hälso- och sjukvård
- Personcentrerade och hälsofrämjande möten i hälso- och sjukvården
- Levnadsvanor
- Hälsovetenskaplighet
- Fysiska och psykosociala miljöer

Befolkningsperspektivet

- Jämlik hälsa
- Riktade hälsosamtal
- Hälsoekonomi

Medarbetarperspektivet

- Hälsofrämjande arbetsplatser
- Fysiska och psykosociala miljöer

Nätverkets verksamhetsidé 2024

*Vi ska driva utveckling för en jämlik och hälsofrämjande
hälso- och sjukvård för och med patienter, medarbetare och befolkning*

Nätverkets vision 2024

En hälsoorienterad hälso- och sjukvård för en god och jämlik hälsa

En hälsoorienterad hälso- och sjukvård innebär att ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv genomsyrar hela hälso- och sjukvården och styr mot hälsoresultat.

Aktiviteter i nätverket 2024

- Workshop primärvårdens områdesansvar, tillsammans med SKR, i februari.
- Vårmöte i mars för temagrupsordföranden, processledare, sekretariat/PU
- Årsmöte i mars
- Strategidagar i september
- Aktiviteter i nätverkets temagrupper
- Möten för processledare respektive temagrupsordföranden
- 11 digitimmar på olika teman (www.hfsnatverket.se/hfs-natverkets-digitimmar)
- Utvecklingsarbete om uppdrag och uppföljning med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser i samarbete med Nätverket Uppdrag Hälsa och Nätverket Hälsa och Demokrati

Fokusområden 2024

Inför 2024 ändrades upplägget i verksamhetsplanen då vi i stället för mål valde att identifiera fokusområden inom vilka vi genomfört aktiviteter som stärker området. Uppföljningen fokuserar på genomförandet av planerade aktiviteter och lärande av både positiv och negativ karaktär.

Fokusområde	Planerade aktiviteter	Resultat och lärdomar
Styrning och ledning som underlättar hälsofrämjande och förebyggande insatser utifrån behov (styr- och ledningsperspektiv).	Ta fram material för hur data om befolkningens och individens hälsa kan användas i regionernas planering, ledning och uppföljning för en jämlik och hälsoorienterad hälso- och sjukvård.	Rapporten är färdigställd och publicerad på HFS webb. Arbetet har varit utdraget över två år till följd av svårigheter att rekrytera en projektledare och bristande styrning av uppdraget. I kommande verksamhetsplaner behöver nätverket vara tydligare i vad syftet är med det valda fokusområdet och hur de prioriterade aktiviteterna bidrar till att uppnå det önskade syftet.
	Workshop om behovsstyrning med fokus på hälsofrämjande och förebyggande.	Workshop genomfördes under strategidagarna. Värdet av workshopen för de enskilda deltagarna var mycket beroende av vad de har för roll i sin hemregion. Uppfattningarna skilde sig åt och för några var det av stort värde medan andra hade svårare att förstå innehållet i workshopen. En lärdom är vikten av att vara tydlig med målgruppen för nätverkets prioriterade aktiviteter och att anpassa aktiviteterna efter det.
	Fortsätta utvecklingsarbetet om uppdrag och uppföljning i samarbete med Nätverken Demokrati Uppdrag hälsa.	Projektgruppen har genomfört sju möten 2023/2024. Arbetet har gått långsamt och ett omtag gjordes i april 2024 för att säkra gemensam förståelse. Planen att färdigställa en vägledning under 2024 har justerats till halvårsskiftet 2025. Efter omtaget har arbetet bedrivits med högre fart och de regioner som deltar i utvecklingsarbetet upplever det som värdeskapande och lärorikt. Det blir en möjlighet att fördjupa sig i området på hemmaplan. En framgångsfaktor är att både förtroendevalda och tjänstepersoner deltar.
	Utveckla arbetet med standards, spridning och användande av resultaten.	Regionerna har svarat på en enkät om de hade några erfarenheter eller goda exempel inom respektive standard att dela med sig av till andra regioner. Utifrån svaren sammanställdes en lista som skickades ut till nätverket tillsammans med en uppmaning om att ta kontakt med varandra för kollegialt lärande. Det går fortsatt trögt med att använda standards. Det beror sannolikt på bristande tid och att dessa standards är omfattande och komplexa.

Fokusområde	Planerade aktiviteter	Resultat och lärdomar
	Digitimme: Patientmedverkan inom styrning och ledning av hälso- och sjukvården.	Digitimmen genomfördes 8 april med god uppslutning, finns att se i efterhand på HFS webb. Ett stort deltagande och engagemang under nätverkets digitimmar tyder på att ämnena känns relevanta och formatet av kunskapsspridning och inspiration uppskattas.
Hälsofrämjande förhållningssätt i möten med patienter (patientperspektiv).	Uppdatera stödmaterialet "Hälsofrämjande möten".	En arbetsgrupp för uppdatering av stödmaterialet bildades under hösten. Den består av representanter från HFS-nätverket och GPCC. Arbetsgruppen har hittills gjort en kartläggning av hur materialet används idag och vilka förändringar som önskas. Det har varit svårt att rekrytera deltagare från HFS till arbetsgruppen. Efter upprepade förfrågningar till nätverkets medlemmar hade vi till en början endast en representant i arbetsgruppen, önskvärt med fler för att få med flera perspektiv. I början av 2025 utökades arbetsgruppen med ytterligare en HFS-representant. Det är oklart om svårigheten beror på ointresse för fokusområdet eller tidsbrist hos HFS-representanter i regionerna samt om vi bör välja att genomföra en prioriterad aktivitet trots ett svalt intresse att delta.
	Digitimme om det hälsofrämjande förhållningssättet.	Flera digitimmar under året berör det hälsofrämjande förhållningssättet. Ett stort deltagande och engagemang under nätverkets digitimmar tyder på att ämnena känns relevanta och formatet av kunskapsspridning och inspiration uppskattas.
	Skapa referensgrupp av personer med erfarenhet av hälso- och sjukvård som stöd för temagrupperna.	Sekretariatet har haft upprepade kontakter med temagrupperna om behovet av patientmedverkan och det är en spretig bild som framkommer. Dialog har också förts med företrädare för "Levande bibliotek" i regionerna. Utifrån dialogen med temagrupperns ordförande fattades beslut om att avvakta med att bilda en fast patientreferensgrupp. Temagrupperna får vid behov av patientrepresentant istället höra av sig till sekretariatet som tar kontakt med samordnarna för levande bibliotek. Nätverkets hemsida har uppdaterats med information om levande bibliotek och liknande verksamheter.

Fokusområde	Planerade aktiviteter	Resultat och lärdomar
Samverkan mellan olika hälsoaktörer (befolkningsperspektivet).	Workshop: Primärvårdens befolkningsinriktade arbete – hur gör vi i praktiken?	En workshop genomfördes i februari med 200 deltagare. Utvärderingen visade på positiv respons. En framgångsfaktor var att bjuda in brett så att team med personer från olika delar av regionerna deltog. Det har underlättat diskussionerna på hemmaplan.
	Fortsatt erfarenhetsutbyte med regioner och SKR för att utveckla primärvårdens befolkningsinriktade arbete.	Möten med erfarenhetsutbyte har genomförts under hösten. Arbetet ska nu sammanställas i en slutrapport där de deltagande regionerna bidrar med sina erfarenheter. Rapporten förväntas publiceras i februari 2025.
	Synliggöra civilsamhällets möjligheter för att främja hälsan hos patienter och befolkning genom att sprida goda exempel via sociala medier och hemsida.	Insamling av goda exempel har skett i dialog med processledarna. Dessa exempel har under hösten spridits via HFS-nätverkets webb och LinkedIn. Det finns en stor och sannoikt underutnyttjad potential för en god och jämlik hälsa genom ökat samarbete med civilsamhället i många regioner.
Fysisk, psykosocial och digital arbetsmiljö (medarbetarperspektivet).	Digitimme: Satsa på friskfaktorer – för en frisk och attraktiv arbetsplats.	Digitimmen genomfördes 16 maj med god uppslutning, finns att se i efterhand på HFS webb . Ytterligare digitimmar med fokus på arbetsmiljö genomfördes under hösten. Ett stort deltagande och engagemang under nätverkets digitimmar tyder på att ämnena känns relevanta och formatet av kunskapsspridning och inspiration uppskattas.
	Synliggöra kopplingen mellan en god arbetsmiljö och ett hälsofrämjande förhållningssätt. Samarbete med Suntarbetsliv och GPCC. Koppla ihop med stödmaterialet "Hälsofrämjande möten".	En arbetsgrupp för uppdatering av stödmaterialet bildades under hösten. Den består av representanter från HFS-nätverket och GPCC. Arbetsgruppen har hittills gjort en kartläggning av hur materialet används idag och vilka förändringar som önskas. Det har varit svårt att rekrytera deltagare från HFS till arbetsgruppen. Efter upprepade förfrågningar till nätverkets medlemmar hade vi till en början endast en representant i arbetsgruppen, önskvärt med fler för att få med flera perspektiv. I början av 2025 utökades arbetsgruppen med ytterligare en HFS-representant. Det är oklart om svårigheten beror på ointresse för fokusområdet eller tidsbrist hos HFS-representanter i regionerna samt om vi bör välja att genomföra en prioriterad aktivitet trots ett svalt intresse att delta.

Fokusområde	Planerade aktiviteter	Resultat och lärdomar
	Föreläsning/workshop på strategidagarna om psykologisk trygghet.	Föreläsning genomfördes under strategidagarna. Föreläsningen väckte mycket intresse och uppskattades av deltagarna. Viktigt att hitta aktuella ämnen till dessa dagar så att det blir givande för deltagarna.

Nätverkets temagrupperns uppföljning av 2024 återfinns i dokumentet *HFS-nätverkets temagrupperns uppföljning av 2024*.